

Çocukluğuma verdiğim sözü tuttum

ALİ DENİZ USLU

Tunç Lokum "Heybeliada'ya Bir Bilet" kitabında yaşanmışlıklarını, adada nesiller boyu devreden güzellikleri, dostluğu, sevgiyi, neşeyi, köklerinden koparılmayı, acıyı ve hüznü "unutulmamaları" için bir araya getirdiğini söylüyor. Bahriye Mektebi'nde birlikte okuyan Nâzım Hikmet ile Necip Fazıl Kısakürek, tarih öğretmeni, şair Yahya Kemal, bisikleti ile ada sokaklarında turlayan ve edebiyatımızın müstehcenlik suçlaması ile yargılanan ilk yazarı Hüseyin Rahmi Gürpınar, 12 yaşında Feride'yle ilk aşkı yaşayan Aziz Nesin, Suzan'a kavuşmak için yıllarca mücadele eden bestekâr Yesari Asım Ersoy, Eşi Sadberk Hanım'dan "Sakin Geç Kalma Erken Gel" diye azar işiten Ahmet Rasim, 2. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Anouk isimli teknesiyle dünyayı dolaşan Ekrem İnözü'nün hikâyelerini anlatıyor. Dili de kuvvetli, hoş bir dost sohbetine ortak ediyor okuyucu.

- Ada sevdanızın temelinde ne yatıyor, nasıl bir bağlılık var aranızda?

- Ailem yaklaşık 60 yıldır yazları adaya gidiyor. Biz de onların sayesinde Heybeliada ile tanıştık. Adaların ayrı bir ruhu olduğu

"Heybeliada'ya Bir Bilet", Tunç Lokum'un ilk kitabı. Adanın geçmişine, şimdisine ve geleceğine tek yönlü bir bilet bu çalışma. Hem, Lokum için bu kitabın önemi büyük. Çünkü o bu kitapla çocukluğuna verdiği sözü tutuyor, Heybeliada'ya karşı da vefa borcunu ödüyor.

düşünüyorum, bu düşüncüyü de sanırım işte tüm bu kitaplardan aldım. Çocukluğumuz, ilkençliğimiz adada geçti ve de oldukça anı biriktirdik. Ben de kendime bir söz vermiştim buraların hikâyesini yazacağıma dair.

- Yani aslında bu kitap bir yandan da çocukluğunuza verdiğiniz sözü tutmak demek?

- İnsanın yaşadığı ve benimsediği yere karşı duyduğu vefa duygusunun bir yansıması. Fakat bu sözü vermek o kadar kolay bir şey değil. Bu sözü zaten unuttuğum, yıllar sonra karşıma çıktı gençliğim ve dedi ki "tut sözünü!" Ben de yapar mıyım yapamaz mıyım diye denemeye giriştim. Sonra "olur" dedim. Hemen kaynak taramasına başladım. Çünkü yalnızca anılarımı yazamazdım. Uzun bir süre Heybeliada üzerine ne yazılmışsa topladım, okudum ama okumaz olaydım! Çünkü çok güzel yazmışlardı Nejat Gülen, Orhan Türker, Akylas Millas, Orhan Erdenen ve Halil Gökman. Ben ne koyabilirdim ki üstüne? Tam

Fotoğraf: VEDAT ARIK

ucuna gelmişken vazgeçtim. Üzerime düşeni yaptığımı düşündüğümde namussuz gençliğim yine rahat durmadı; "Sen de kendi pencereden anlat" dedi bana. İşte yeniden yazma süreci böyle başladı. Araştırma yaparken de Denizler Kitapevi'nden Turgay Kaptan'la tanıştım. Eski fotoğraflar, resimler, anılar, notlar topladık ve kitabı bugüne getirdik.

- Koleksiyonerlik var mı peki?

- Koleksiyoncu değilim, hatta koleksiyonculuğa karşıyım. Eşyaya bağlı olmak veya eşyaya bağlı olmamak kısmında sıkıntılıyım çünkü. Ama bu kitap için görseller gerekiyordu. Bu yüzden kendi arşivi kurma anlamında bir koleksiyon oluşturdum. Üç yıl boyunca da rekabete girdiğimiz insanlarla görsel savaşı verdik.

- Yazmaya nasıl başladınız, avukatınız aslında?

- Dava dilekçeleri ile! Ben dava dilekçelerimi kitaptaki gibi yazıyorum belki de... Kitabın yazı dilinde eşim Elif'in katkısı büyük. Çünkü ben adıyla ilgili ne

biriktiriyorsam onları anlatmayı, dost sohbetlerinde paylaşmayı seviyorum. Elif de bu anlatımdaki heyecanımı kitaba taşımama yardım etti.

- Kitapta ciddi bir tarih de anlatılıyor.

- Kitabı,

adadaki Rum varlığı, Heybeliada'nın dini yapıları, kurumsal yapılar, iz bırakan adalılar ve hatıralardaki adalılar diye bölümlendirdim. Hem kültürel hem sosyal tarihini yaşanmışlıklarım ile bir araya getirmeye çalıştım. Hayat çok hızlı geçiyor, geride bıraktıklarımızı da o hızla unutuyoruz. O yüzden yazılı bir belge bırakmak istedim.

- Adada mı yaşıyorsunuz?

- Yazları oradayız ve de hafta sonları. İstanbul'un karmaşa ve kaostan vapura bindiğimiz anda sınırlıyoruz. Zaman orada ağır akıyor gibi.

- "Heybeliada'ya Bir Bilet"te pek çok hikâye var. Peki, sizi en çok şaşırtan ve etkileyen ne oldu?

- Adada herkes bana bir Rum kadını işaret etti. Ada hakkında engin bir bilgisi olduğunu ve çok şey biriktirdiğini söylediler, peşine düştüm. Zor da olsa ona ulaştım. Limanda, zeytinlik tarafında evine gittik. Kapısına dayandığımız için bizi almamazlık etmedi. Mütevazı bir evi vardı, su ikram etti ve "ne istiyorsun?" dedi. Buradaki insanların hikâyelerini anlatmak istediğimi söyledim. "Anlatıp da ne yapacaksın?" diye karşılıdı, sesi sertti. "Unutulmamalarını sağlayacağım" dedim. Alaycı bir şekilde "Geçmişimizi bize unutturanlara mı unutturmayacaksınız?" diye yine sordu. Bu sefer

cevabım yoktu. Birlikte sustuk. İsmi yazmamı da istemedi. Beni kitap sürecinde en çok etkileyen işte bu kısa konuşmaydı.

- Bu kitapla çocukluğunuza verdiğiniz sözü tuttunuz ama son olmaz, yakanızı bırakmaz gibime geliyor. Ne dersiniz?

- Çok emin değilim, ben yalnızca sözümü tuttum. Yazmak güçlü bir motivasyon gerektiriyor, kendini soyutlamak ve bencil olmak da buna dahil. Evli, iki çocuk babası olarak bu kitabı eşim sayesinde bitirebildim. Vazgeçmeye karar verdiğimde arkamda o durdu. Bu soruyu sanırım ona sormalı. ●